

FACTSHEET LIJKSCHOUW EN LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE

Jaarcijfers 2024

RFG

Registratienetwerk
Forensische Geneeskunde

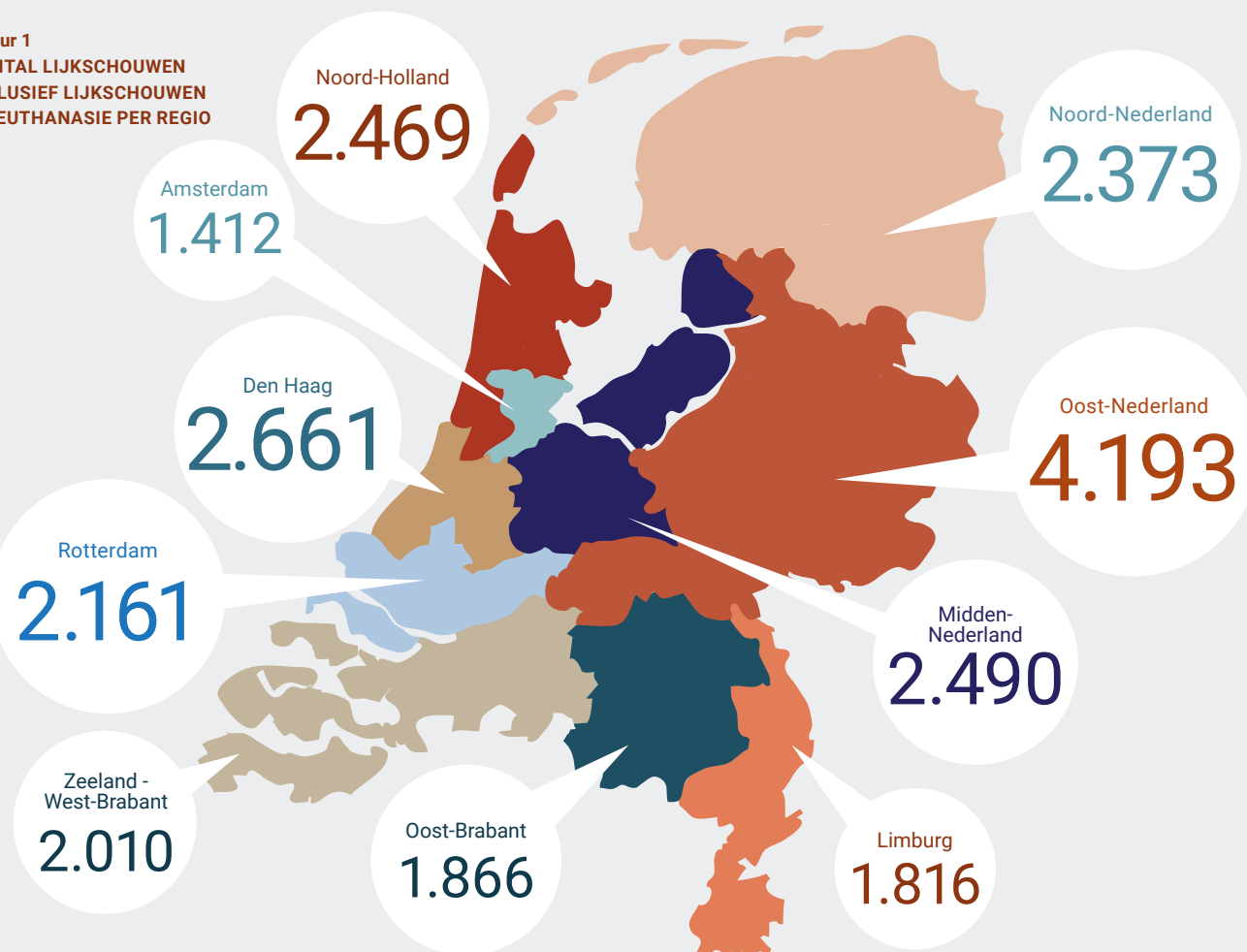
Als de behandelend arts niet overtuigd is van een natuurlijk overlijden, of er een vermoeden is van een niet-natuurlijk overlijden, moet altijd een forensisch arts ingeschakeld worden. Ook als er geen behandelaar (bereid) is of als bijvoorbeeld de identiteit onbekend is.

De forensisch arts onderzoekt het lichaam en de omgeving en brengt de feiten en omstandigheden rondom het overlijden in kaart. Op basis van dit overlijdensonderzoek wordt getracht de aard van het overlijden (natuurlijk of niet-natuurlijk) en de onderliggende doodsoorzaak vast te stellen. Bij een (vermoeden van) niet-natuurlijk overlijden overlegt de forensisch arts met de officier van justitie. Deze kan beslissen om nader onderzoek te laten verrichten, zoals een gerechtelijke sectie in het kader van het strafrecht.

Ook bij euthanasie heeft de forensisch arts een rol. De forensisch arts schouwt het lichaam, controleert of de uitvoerend arts heeft voldaan aan de procedurevoorschriften en stuurt de bescheiden door naar de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie.

In figuur 1 is het totaal aantal lijkschouwen inclusief de lijkschouw na euthanasie te zien. In 2024 ging het in totaal om 23.451 lijkschouwen, waaronder 9.947 schouwen na euthanasie.

Figuur 1
AANTAL LIJKSCHOUWEN
INCLUSIEF LIJKSCHOUWEN
NA EUTHANASIE PER REGIO

Totaal
23.451

LIJKSCHOUW EN LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE

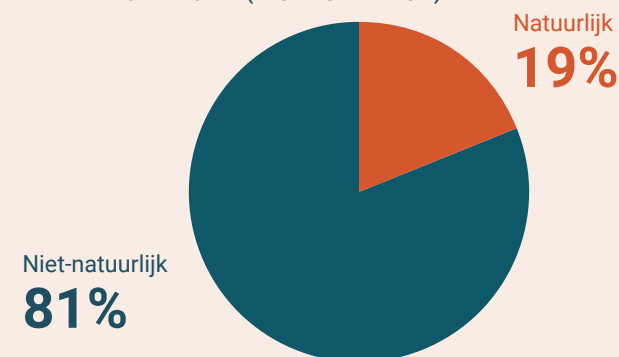
Jaarcijfers 2024

Tabel 1
AANTALLEN LIJKSCHOUW EN LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE PER REGIO

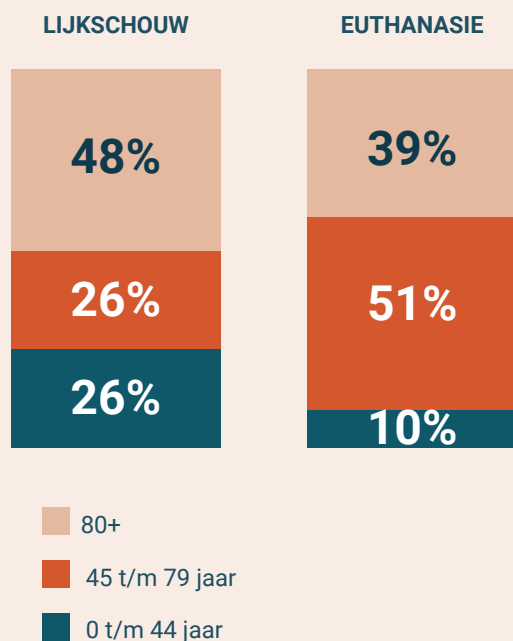
In tabel 1 is per regio te zien wat het aantal lijkschouwen en het aantal lijkschouwen na euthanasie was in 2024.

	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Oost-Nederland	Zeeland - West-Brabant	Rotterdam	Totaal
Lijkschouw	873	1.652	968	1.302	1.232	1.356	1.050	2.513	1.117	1.441	13.504
Euthanasie	539	1.009	848	1.188	1.237	1.017	816	1.680	893	720	9.947

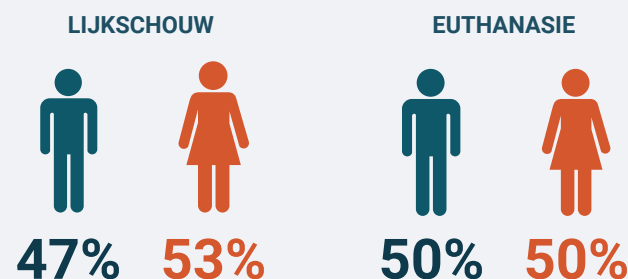
Figuur 4
AARD VAN OVERLIJDEN (EXCL. EUTHANASIE)

Figuur 2
LEEFTIJD BIJ LIJKSCHOUW VERSUS
LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE

Figuur 3
GESLACHT BIJ LIJKSCHOUW VERSUS
LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE

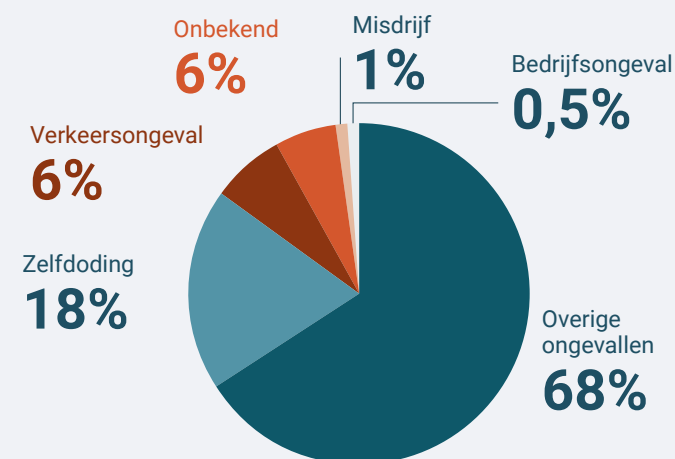

Ca. 70%

Ca. 70 procent van de aanvragen voor een lijkschouw zijn afkomstig uit de behandelsector (waaronder ziekenhuizen, verpleeghuizen en huisartsen). Ca. 30 procent is afkomstig van de politie.

Figuur 5
NIET-NATUURLIJK OVERLIJDEN –
DOODSOORZAAK CATEGORIE (EXCL. EUTHANASIE)

Omdat de meerderheid van alle schouwen een niet-natuurlijk overlijden betreft, worden in figuur 5 de doodsoorzaken (ICD-10 codes) binnen deze categorie nader beschreven. Over de als natuurlijk aangemerkte gevallen is momenteel geen informatie in de vorm van ICD-10 codes beschikbaar.

Tabel 2
TOP 3 CATEGORIEËN PER DOODSOORZAAK (EXCL. EUTHANASIE)

Overige ongevallen	Zelfdoding	Onbekend	Misdrijf	Verkeersongeval	Bedrijfsongeval
1 Val door uitglijden of struikelen 39%	1 Ophanging, wurging en verstikking 48%	1 Overlijden buiten aanwezigheid van anderen 30%	1 Scherp voorwerp (bijv. mes) 46%	1 Botsing 77%	1 Blootstelling aan mechanische krachten 30%
2 Overige val op eenzelfde niveau 27%	2 Zelfvergiftiging 18%	2 Overige plotse dood, oorzaak onbekend 26%	2 Overige vormen fatale geweldpleging, namelijk 26%	2 Geen botsing 20%	2 Val van, uit of door gebouw of constructie 16%
3 Val waarbij bed betrokken is 10%	3 Sprong voor of liggen voor bewegend voorwerp 11%	3 Andere gebeurtenis waarvan opzet niet bepaald 20%	3 Schot van vuurwapen 18%	3 Onbekend 4%	3 Andere gebeurtenis, namelijk... 9%

Binnen de categorie ‘Overige ongevallen’ was een ‘Val op eenzelfde niveau door uitglijden of struikelen’ met 39% de meest frequente oorzaak, gevolgd door ‘Overige val op eenzelfde niveau’ (27%). Bij zelfdoding kwamen ‘Ophanging, wurging en verstikking’ (48%) en ‘Zelfvergiftiging’ (18%) het vaakst voor. Bij de categorie ‘Onbekend’ ging het voornamelijk om de codes ‘Overlijden buiten aanwezigheid van anderen’ (30%) en ‘Overige plotse dood, oorzaak onbekend’ (26%) (tabel 2).

LIJKSCHOUW EN LIJKSCHOUW NA EUTHANASIE

Jaarcijfers 2024

Naast het uitvoeren van lijkschouwen wordt de expertise van de forensisch arts ook anders ingezet. Vanuit de zorgsector komt het verzoek voor collegiaal overleg betreffende overledenen en in het kader van het verplicht melden van het overlijden van een minderjarige. Ook bij uitstel of vervroegen van de begrafenis of crematie en indien een overledene naar het buitenland vervoerd moet worden, heeft de forensisch arts een rol.

Forensisch artsen worden regelmatig gebeld door behandelend artsen om te overleggen over overlijdensgevallen. In 2024 is dit 8.618 keer geregistreerd. Dit is exclusief de meldingen betreffende overleden minderjarigen (zie tabel 3). Telefonische overleggen betreffende de lijkschouw worden op landelijk niveau nog niet uniform vastgelegd. Er is dus sprake van onderrapportage.

Tabel 3 – MELDING OVERLEDEN MINDERJARIGE

Na het overlijden van een minderjarige (onder de 18 jaar) moet de behandelend arts na de schouw altijd contact opnemen met de forensisch arts. De behandelend arts mag pas een verklaring van (natuurlijk) overlijden afgeven als met de gemeentelijke lijkschouwer is overlegd. Een uitzondering geldt voor kinderen die na een zwangerschapsduur van minder dan 24 weken zijn geboren en die binnen 24 uur na de geboorte zijn overleden. In 2024 zijn 933 van dit soort meldingen door forensisch artsen geregistreerd (tabel 3). De aantallen in tabel 3 zijn een onderschatting van het feitelijke aantal meldingen omdat deze meldingen niet uniform geregistreerd worden.

	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Oost-Nederland	Zeeland - West-Brabant	Rotterdam	Totaal
Melding dood minderjarige	92	138	44	131	36	114	50	174	13	141	933

Indien het gaat om een onverklaard en onverwacht overlijden van een minderjarige, zonder aanwijzingen voor een niet-natuurlijk overlijden, dan kan een nader onderzoek naar de doodsoorzaak van het kind worden ingezet (NODOK-procedure). Hiertoe wordt in onderling overleg besloten door de forensisch arts en de dienstdoende kinderarts van het (dichtstbijzijnde) Universitair Medisch Centrum. In 2024 zijn volgens de registraties van de forensisch artsen 15 NODOK-procedures opgestart. Ook hierbij is sprake van onderrapportage.

Tabel 4 – MEDICAL STATEMENT EN MEDISCHE VERKLARING TEN BEHOEVE VAN AANVRAAG UITSTEL LIJKBEZORGING

Als een overledene naar het buitenland vervoerd moet worden ('lijkenpas' of 'medical statement') stelt een forensisch arts de benodigde verklaring op (629 in 2024, tabel 3). De forensisch arts wordt ook betrokken als men iemand eerder of later wilt laten begraven of cremen dan de wettelijke termijn voorschrijft (medische verklaring ten behoeve van uitstel lijkbezorging; 5.203 in 2024, tabel 4). Hiervoor is een verklaring van de forensisch arts nodig.

	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Oost-Nederland	Zeeland - West-Brabant	Rotterdam	Totaal
Medical statement	110	97	43	57	18	30	57	84	56	77	629
Medische verklaring ten behoeve van uitstel lijkbezorging	733	1.524	86	903	225	85	267	167	752	461	5.203

De cijfers in deze factsheet zijn afkomstig van het Registratienetwerk Forensische Geneeskunde (RFG).

Het RFG is een netwerk dat voor GGD'en en de FARR (Forensisch Artsen Rotterdam-Rijnmond) gegevens verzamelt, verwerkt en rapporteert. Deze gegevens worden routinematig door artsen en verpleegkundigen vastgelegd.

Op het terrein van forensisch medische expertise (FME), medische arrestanten-zorg (MAZ) en/of lijkschouw zijn in de 10 regio's GGD'en en een klein aantal private aanbieders actief.

Deze factsheets zijn gebaseerd op de data van alle GGD'en en één private aanbieder, de FARR.

Heeft u vragen over deze cijfers? Stuur dan een mail naar rfg@ggd.amsterdam.nl.

Gegevens in deze publicatie kunnen gebruikt worden onder vermelding van: Registratienetwerk Forensische Geneeskunde (2025). Lijkschouw en lijkschouw na euthanasie - Jaarcijfers 2024.

